

Plenum Zveze civilnodružbenih organizacij Slovenije za pravičnost, enakopravnost, solidarnost in trajnostni razvoj (krajše: Zveza CoS) je na svoji seji, dne 24.aprila 2012, sprejel

DEKLARACIJO ZVEZE CoS

Člani Zveze CoS smo civilnodružbene organizacije Slovenije in državljanke ter državljani, zaskrbljeni, ker nas ravnanje vladajočih vse bolj oddaljuje od ciljev, načel in temeljnih vrednot, zapisanih v Ustavo RS, na osnovi katerih smo se pred več kot dvajsetimi leti odločili za samostojno državo in demokracijo.

Politične in gospodarske elite so teh dvajset let izrabile za to, da so brez soglasja državljanov ustvarile zakonodajni okvir, v katerem si lahko brez prevzemanja odgovornosti za svoje ravnanje prisvajajo naše skupno, nekdam družbeno in javno premoženje. Razgrajujejo, komercializirajo in privatizirajo še zadnje utrdbe socialne države – javne storitve in javne zavode. Razmahnila sta se korupcija in nepotizem.

Priče smo ukinjanju demokratične, pravne in socialne države. Izgubljata se solidarnost in socialna pravičnost, na kateri smo bili upravičeno ponosni. Le mrtve črke na papirju so številne določbe Ustave RS o enakosti državljanov pred zakonom, o socialni in pravni državi, o ločenosti vej oblasti, o neodvisnosti izvoljenih državnozbornskih poslancev, o ločitvi države od verskih skupnosti, o brezplačni osnovni šoli ipd. Vse več ljudi ostaja brez dela, brez socialne, pravne in zdravstvene varnosti, ter s tem brez možnosti za dostojno življenje. Nekaznovano se krši človekove pravice in temeljne svoboščine, ki so tudi del evropskega pravnega reda in sprejetih mednarodnih listin. Oblast zanemarja naša naravna bogastva, omejene vire in kulturno dediščino in ne zagotavlja pogojev za skladen civilizacijski ter kulturni razvoj Slovenije. Zaskrbljeni smo, ker nas vodi oblast po poti, ki že ogroža temelje naše države, njeno samostojnost in neodvisnost.

Finančna, gospodarska in socialna kriza spodbujajo spoznanje, da vsakokratni oblastniki nimajo volje za neizogibne spremembe, ki bi državo izvlekle iz krize in bremena krize razporedile tudi na bogatejši sloj prebivalstva, ter zlasti na povzročitelje krize. Posebej nas skrbi, ker se na račun najbolj prizadetih slojev nadaljuje politika preživelih neoliberalnih prijemov, ki so povzročili krizo v državi in v svetu.

Zato želimo članice in člani Zveze CoS združiti vse napredne sile v državi in s skupnimi močmi načrtovati pot Slovenije v prihodnost, ki bo državljanom Slovenije zagotovila dejanske možnosti za dostojno prihodnost. Združeni bomo razvijali tako politično kulturo in sistem, v katerem bodo za naše skupne interese skrbeli politiki kot javni delavci, ki nam bodo tudi v obdobju med volitvami na različne načine dolžni polagati račune, ki bodo delovali v javnem interesu za vzpostavitev pravne, ekonomske in socialno pravične države.

Nadaljnji razvoj družbe mora temeljiti na načelih pravičnosti, solidarnosti, humanosti, sodelovanja, soodločanja, polne zaposlenosti, ustvarjalnega in kakovostnega dela, na skrbi za naravne vire in okolje ter upoštevati upravičene potrebe vseh in od vseh zahtevati prispevek, ki ga zmorejo ter na tem graditi enakopravnost.

TEMELJNI CILJI IN NAČELA:

- I. **Zahtevamo vzpostavitev demokratičnih standardov**, ki temeljijo na neposredni demokraciji, široki javni razpravi o javnih zadevah in soudeležbi državljanov pri odločitvah, ki vplivajo na naše skupno bivanje in na naše blagostanje.
- II. Zahtevamo **vzpostavitev pravne države, učinkovit boj proti korupciji in nepotizmu** ter vzpostavitev systemskega okvira za vsesplošno spodbujanje vrednot humanizma in univerzalne etike.
- III. Zahtevamo **odvzem nezakonito pridobljenega, našega skupnega - nekaj družbenega in javnega premoženja**. Zahtevamo **spremembo ekonomskega modela** v smeri odprave izkoriščanja zaposlenih, odprave kriterija profita in upoštevanje omejitev naravnih virov. Zahtevamo opustitev neoliberalnih ukrepov reševanja finančne, gospodarske in socialne krize.
- IV. Zahtevamo **zaustavitev privatizacije in komercializacije javnih storitev ter javnih zavodov**. Zahtevamo **organiziranost javnih storitev v nepridobitnih organizacijskih oblikah in krepitev javnih skupnih virov**.
- V. Zahtevamo **brezplačen dostop do potrebnih zdravstvenih storitev in brezplačno šolstvo** ter zagotovitev enakih možnosti pridobitve izobrazbe ne glede na socialno ekonomski položaj posameznika.
- VI. Zahtevamo oblikovanje in izvajanje **trajnostno sonaravno naravnanih politik** tako glede zdravega naravnega in delovnega okolja, tehnologij, kot tudi zdravja prebivalstva, gospodarskega razvoja in socialne varnosti ter stabilnosti.
- VII. Zahtevamo zagotovitev pogojev za **neodvisno znanost, ki naj služi javnemu interesu družbe znanja, inovativnosti in blagostanja vseh**. Zahtevamo politiko spodbud družbi inovativnosti in odprtega dostopa do znanja in vedenja.
- VIII. Zahtevamo systemsko uvajanje in izvajanje politik, ki bodo omogočile **strokovno avtonomijo kulturnih institucij, dostopnost kulturnih dobrin ter trajnostno ohranjanje naše kulturne dediščine kot dela neodtujljivega narodnega bogastva**.
- IX. Zahtevamo ponovno **vzpostavitev socialne države** in širši elementarizem socialnih pravic, kar pomeni tudi zagotovitev možnosti dostojnega preživetja vsakomur, ki si zaradi okoliščin, neodvisnih od njegove volje, življenjskih pogojev ne more zagotoviti sam.
- X. Zahtevamo **pravičnost pri koriščenju javnih storitev in socialno pravičnost pri porazdelitvi bremen socialne države**. Zahtevamo dostop do javnih storitev glede na upravičene potrebe posameznikov in financiranje javnih storitev glede na dohodkovne oziroma premoženjske zmožnosti posameznika. Zahtevamo **pravično, visoko progresivno davčno obremenitev in obdavčenje luksuza**.
- XI. Zahtevamo oblikovanje **na dokazih temelječih politik na vseh področjih javnega interesa in oblikovanje standardov ter kodeksov delovanja**, katerih vodilo mora biti delovanje državnih in občinskih organov ter javnih služb v javnem interesu in vzpostavitev merljivih ciljev na vseh nivojih javnega sektorja ter tudi na tej osnovi postavljeni odgovornosti.

K I. V odločanje o javnih zadevah morajo biti v čim večjem obsegu vključeni vsi, ki jih odločitve zadevajo. S sistemsko vzpostavitev **neposredne, participativne, deliberativne demokracije** naj se z instituti **svobodne iniciative, aktivnega državljanstva, referendum** in **možnim odpoklicem izvoljenih predstavnikov ljudstva** z mehanizmi nadzora delovanja in uresničevanja sprejetih ustreznih politik in ukrepov s peticijo ali referendumom zares uveljavi določba Ustave RS, po kateri ima v državi oblast ljudstvo. Vzpostaviti želimo mrežo aktivnega državljanstva in transparentnega odločanja, ki naj vključuje informacijske in komunikacijske strukture družbenega življenja in odpravi demokratični deficit pri upravljanju države, tako na ravni lokalnih okolij kot na državnem nivoju. Krepiti želimo kolektivno soodločanje, vključenost in kolektivno ozaveščanje kot podlago razumnim in humanim odločitvam, kar bo omogočilo soodgovornost in odpravo prevladujoče apatije. Zahtevamo, da oblast vsak predlog sprememb na ravni EU in države, ki vpliva na življenje državljanov, predstavijo državljanom v ustreznih dokumentih, ki bodo omogočili najširšo javno razpravo in državljanom omogočile soodločanje. **Oblast mora služiti javnemu interesu in biti servis ljudstvu.** Proučiti moramo smotrnost in primernost članstva v določenih regionalnih in nadnacionalnih organizacijah ter **odpreti prostor premisleka o morebitnih novih oblikah povezovanja in sodelovanja.**

K II. Zahtevamo **pravično zakonodajo**, ki naj varuje šibkejše, kazni sorazmerne prekrškom, sojenje v razumnem roku, dostop revnih in manj premožnih do kakovostne pravne pomoči in delovanje načela o enakosti pred zakonom. Zahtevamo zakonodajo, ki naj zagotovi **učinkovitejše delovanje organov pregona, tožilstva, sodišč ter nadzornih institucij.**

Zavzemali se bomo za uveljavitev vrednot humanizma in etike, ki vključujejo solidarnost, sodelovanje, strpnost, empatijo, objektivno informiranost, vključenost, odgovornost, avtonomijo in suverenost posameznika, skupno dobro, ustvarjalnost, enake možnosti za vse in vzpostavitev pogojev za samouresničenje posameznika, svobodo mišljenja, preprečevanje represije in hegemonije nadzorovanja misli. Trajnostno sonaravna vizija naj postane izziv za razvoj nove etike, za nov razmah ustvarjalnosti posameznikov in kriterij uspeha skupnosti.

K III. Strinjamo se, da so si našo skupno, nekdanje družbeno lastnino in javna sredstva od osamosvojitve Slovenije dalje divje in nezakonito prilaščali posamezniki. Zato zahtevamo **prerazporeditev nepravično pridobljenega premoženja**, kar bo omogočilo zagon gospodarstva brez zadolževanja in odpiranje novih delovnih mest. Zahtevamo **odvzem nezakonito pridobljenega premoženja** ter ugotovitev odškodninske in druge odgovornosti posameznikov, ki bi morali skrbeti za varovanje javnega interesa in za učinkovito upravljanje našega premoženja. **Nov demokratičen ekonomski model** naj vključuje solastništvo vseh zaposlenih in bivših zaposlenih, so-upravljanje, so-uporabo, so-delitve dobrin in storitev, soudeležbo zaposlenih pri dobičku, temelji naj na rezultatih dela in ne na izkoriščanju delavcev. **Omejitev naravnih virov zahteva spremembo modela gospodarstva, ki zato lahko temelji le** na trajnostni ekonomiji, skupnem dobru, kriteriju sreče, zdravja in celostnega blagostanja vsakega posameznika in ne več na profitu, gospodarski rasti ali pretiranem potrošništvu, kar dokazano in merljivo ogroža obstoj sedanjih in bodočih rodov ter našega planeta.

K IV. Privatizacija in komercializacija javnih storitev in javnih zavodov dokazano povzročata dražje javne storitve in zmanjšujeta dostop prebivalstva do javnih storitev. Zato zahtevamo krepitev obsega in kakovosti javnih storitev ter finančno in kadrovske krepitve javnih zavodov. **Presežek prihodkov nad odhodki organizacij v javni mreži izvajalcev javnih storitev naj se uporablja izključno za izvajanje dejavnosti v javnem interesu.**

K VI. Zahtevamo **vzpostavitev visoke ravni samooskrbe**, posebej na področju prehrane, vode, energetike ter drugih bistvenih življenjskih dobrin. Biotska pestrost vseh oblik življenja na našem območju je del identitete Slovenije, zato **zavračamo uporabo praks genske manipulacije in hormonsko aktivnih substanc v procesu upravljanja z naravo in v postopku pridelave hrane.** Industrijsko intenzivno kmetijstvo se mora preobraziti v sonaravne oblike pridelave hrane.

K VII. Znanje in vedenje naj se obravnavata kot nematerialna dobrina skupnega pomena. V ta namen je treba odstraniti tehnične in pravne ovire, ki motijo prosto sodelovanje človeških virov.

K IX. Vsakdo ima **pravico do takšne življenjske ravni, ki zagotavlja njemu in njegovi družini zdravje in blaginjo**, vključno s hrano, obleko, stanovanjem, zdravniško oskrbo in potrebnimi socialnimi storitvami; pravico do varstva v primeru brezposelnosti, bolezni, delovne nezmožnosti, vdovstva ter starosti ali druge nezmožnosti pridobivanja življenjskih sredstev zaradi okoliščin, neodvisnih od njegove volje.